

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 504

Tiltaltes navn: Marit Rasmusdatter Bjørdal

Årstall: 1663

Sted: Sunylven i Møre og Romsdal

Fogedregnskaper

Sümmfjörd, nordfjörd,

Sümmör, ytre Sogn.

Lit. F. F. F.

Jhu:

Sagefallds boeg offuer Sümmör's
fougderie, förfalden och oppbeaarit
nerüerrende aar, anno

1664.

Marride Björdal

Affkordis for en fange ved nafn,
Marride Björdal, som for broldoms
konst, offuelpe och dips brüg, groff-
uelig wahr angiffuit, och üdj aar
och dag sad fangen, formedelst
processens wisloffthged, sampt
formedelst den gundsige höye öffrighed
dennem herom i lang tid effter for:
hüerffüede domb, förend hendis
henrettelse, haffuer consolerit och
belencht. Hendis kost üdj - 14 wogger,
som hendis effterladenschab ey kunde
till reche at bedalle

penngge ——— 8 rdr: 16 p.

Giffuit skarprichterem, som
hende effter forhüerffüede domb
henrettet

penngge ——— 4 rdr:

Torkvælden over Niels Thorungens
Landsregnskaber står også i
regnskaberne fra "Landsmønstrene".
1609-10. T. L.

19 juli 1609

Værdingsvidnes.

Niels Thorungens.

ANNO 1609 den 19 juli haffier wij efftersehne
fftier Amundzønn paa Møchleboosdads
lendmand, Amund Eide, Oluff Knudzønn
Aarøe, Gregorius Strandt, Joenn paa Thonem,
och Peder Erikszønn ibis, siorne længrettis
mend vdi Wanøüllens schibrede, effter Hans
Simmonsøn kong: mayts fougendis begieringh,
worderidt nogits ringe ghuog och andit
boeschaff, som bleff dømpt under kong:
mayts, effter enn mand wedt naffnen
Niels Thorungens, kullekenn for hands
broldoms gierninger och konster, er bleffuenn
dømpt thill enn jüll, och siidenn effter
dommens indholdt er bleffuenn brendt
och affliffuiddt, först vdi jordegoedy it
malagh it fiordings læng leige som hands
arffuinger löde igienn fra kong: mayts for
- 10 daler, kiør - 3 hies worderidt for
2 1/2 daler, en ote worderidt for - 1 daler,
söder - 3 skilsammenn for - 1 daler, enn
geidt for - 1/2 daler, en halff wseg
kobber brüm for - 1 1/2 daler, it par
scharringer for - mrd, en gammell thind
poll for 1gd, en liden lyse skage for
1mr. och it gammells roer for 2 1/2 daler,

Thill widdnisbyrdt under wore signetter,
datum Thoringen utsupra

Nils Thoringen

ANNO 1609 den 17 july haffa wij affhand
 offer domindjon pa mottelordell
 lindward, domind tide, Hoff Thoringen
 Eric, gregorius Brandt, Joon pa Thore
 och Peter Bruckman etc, sinne sigel
 med sig Hansvillers schickel, affte
 beunorjon kong. mayts freyde sig
 vordent sigtel ringe gley och witt
 bescheff, som Hoff sigtel under
 sigel, offer en mand witt witt
 Nils Thoringen, killehem for
 killems grange och konder, er Hoff
 sigtel thill en gittel och kille
 domens gittel er bliffen Brandt
 och affliggitt, fast odj jondgelyt
 wdeligt it fordinge kong kong som
 afffunge kille igem for kong mayts
 - 10 daler, kille - 3 kille witt for
 2 1/2 daler, en vce witt for - 1 daler
 witt - 3 kille witt for - 1 daler
 gitt for - 1/2 daler, en hafft kong
 kille kille for - 1 1/2 daler, it per
 wdelunge for - med, en gannell
 gitt for 1/2, en kille kille kong for
 1/2, och it gannell kong, for 1/2

U t s k r i f t

av

tingbok nr. 5 (1663 - 1664) for Sunnmøre sorenskriveri.

- Fol. 16 b. "Den 11 Aprillis 1663 Waaer och Sage ting udj Vlsteen schibrede Paa den Gaard Hoelsæker af Kongl. May^{tts} Fougit Velagt Peder Pedersen, er Holden, aff dis schbreds Laugrettesmend offueruerendis saa som Rasmus Jettmundsen, Oluff paa haræid Knud Gierde. Knud Demesund Arne Kaldhoell, Niels Paa Rise Vng Rasmus Rasmusen Paa Holseckr och Anders Oluffsen schæde,
-
- " 17 b. Niels Rødsetzback for hand haffuer misbrugt Alter dugen och hiemelig thagen den aff Kierken hiem udj Hans hus Effter som en Kou var Siug for hanom da udj den meening hun der aff schulle bliffue bedre Haffuer hand hengt Same Altardug Paa hinde. dog er hun strax bleffuen død, forschreffne Niels fremkom for Retten kunde icke benegtte Same gierning men Sagde hand til forne haffde hørt att dett schulle giøre eller verre gaadt for huem som haffde Nogit Jldt Ald Almuen Sagde Endregtelig att, hand ehr och Altid haffuer verit en Enfoldig tyll Huilket och noch lod sig Ansee, . Dog var Fougden Endelig Dom begierendis bleff aff sagt att forschⁿ Niels Rødsetz back for saadan hans groffue for seelße, Att staae Obenbare schriffte och Siden att Røme landit Efftr K Christians 4 Reces XXVIII Cap och hans boes lodt verre forbrut med mindre hand dette Anderleedis hoeß den høye Øffrig-
hed Mildeligere kand for huerffue. "

Fol. 39. "Den 8 Julj [1663], Jlige maade Thing Paa En Gaard kaldis Stadimb udj Sundæfflen schibrede, holden Och Kong May^{tt} schatt Leeding Och Anden Rettighed aff Kongl May^t Fougidt Peder Pedersen, opbaarit och Anamitt Aff forschreffⁿ schibredis Laug-Rettis mend offueruerendis saa som Boende lensmanden, Oluff Olsen Marager, Lauriz Jbm, Endre Paa hellesylt Peder ibm Jffuer Paa hoelle, Rasmus liaen, och Elend Oluffßen Kieldstad, med flerre Aff Almuen som i dag Thing Søgte. Da Jblandt Andre Sagers for Rettelser, var Jndsteffnit en quinde Naffnlig Maritte Rasmusdatter aff en Gaard Biærdall som, thillforne haffuer verridt Berøgtidt att kunde om gaaes medt Throldoms Konster, Saa Granderne Endnu møgit var befrøgtendis for hinde Saa Jngen thorde for thørne hinde heller giøre Hinde imod. Efftter som mest Part aff de nu Thilsteede verende hindis grander, Prøffuer att huem som Nogit haffuer medt hinde Nogen Onde ord eller Andit aff gaar icke vden schade, men mest Alle gaar, Nogidt imod Der for uden ehr, Dett den gandsche Sogen Almune Witterligt, att Same Maritte och for Saadan Hindis Berøgttelße thill forne udj, førige Fougidt Sal. Niels Knags Thid Haffuer verridt steffnidt thil Thingett Som den Thid var holden Paa en Gaard kaldis hellesylt, och hindis Grander, Nemlig Johanis och Peder Elendsønner Biærdallen, Som nu begge ehr hen døde hende da beschyldt att hun haffde loffuit denom Ondt, Huilket Och denom varre strax der effter, weder farit, Anders Johansen, Och Jffuer Pedersen Som var forsch^{ne} thuende Aff døde mends Søner for Retten frem kom och Proffuit att Nogedt Efftter forn^{te} Maritte haffde wdloffuit dieris Fadere ondt, Da Saed er melte Anders Johansens Søster Paa dieris fæestøell och mielket en Kou, och som hun Saed Allerbest thøgte hinde lige som hun Bleff Slagit udj hindis Angesigtt Medt it Riisß, Saa begge hindis

Øyen Siden der Effter opsuold saa hun effter den Dag icke Siden bleff ferdig som hun haffde Werit før, men stedtze haffde Ondt udj hindis Øyen. Och Koen, Som hun Mielket bleff same stund stock blind, saa de Anden dagen der Effter, maatte Slagtte hinde ; Saa, Hun den tid aff soeren schriffueren Sal Mickell Pederßen och Danemend, var forlagt att Naar hund er Effter, den Thid lodt sig befinde medt Nogedt Ondt att Vdloffue, Entten Thil En eller Anden, da schulle hun icke gaae straff forbj Men da att bekomme hindis fortiente løn och straff. En Anden mand Naffnlig Niels Rasmusen Paa en gaard Kaldis Paar, som och er strax hoes igienmelte Maritte Biørdall boendis, och forregaff att Wngefeer en 12 Aar for leeden som hand da war begierendis den om rørtte Maritte Biørdals Søster datter Nemlig Anne Niels datter Thill Thieniste och som hun fornam att Thøssen wilde thiene hanom, huilket hun var imoed dog ligeuell thog hand hinde udj thieniste, da sagde forⁿ Maritte Biørdal Thill bemelte Niels Pars quinde att dersom hun thog same Thøß udj thieniste da schulle hun Angre dett, Neste Aar, der Effter miste hand thou Kiør

Anders Rasßmusen Stadim for Retten frem kom, och forre gaff att hand och for kort thid forleeden haffde thil Spørt dene Marite Biørdals grande Anders Laurizen hoelle, om hand icke vidste eller kunde forstaae, om hun kunde giøre Nogidt Jldt, huor Thill hand schall haffue Suarit, att hand vidste Nogidt der om Thij Nogen Thid forleeden da laae der femb buker Paa dene Maritte Biørdalls Buestøll som thill hørde Jffuer Biørdall. da saa Hand att hun gick threj gange Augedsides om kring denom och dette same Aar miste hand denom Alle samen, Ydermere mere berettedt forbemelte Anders Stadimb att effter-

- 4 -

tit omrørte Maritte Biørdals mand eller hosbund Peder Mogensen i fior holdt medt hans Brøder børn Arffueschifte och som bemelte Anders Stadimb fornam att dene Peder Mogensen gjorde de smaa Børn icke Synderlig Rett, haffde Hand Søndag effter Predicken thald forskreff^{ne} Peder Mogenßen Nogidt thill der om som hand icke Rett vell behagde Men bleff der offuer Nogidt for thørnit och hans quinde dene Maritte Biørdal stoed hoes och liude Paa dieris Thalle, dog hun icke Suarit Nogidt der till Men Siden Anders gick hiem Thill hans **Huß** befandt hand sig Om Natten wed Midtnats Thid Møgidt Jldt och haffde Jngen Rou, och som hand thog Need med hans haand Paa sin høyre Side som hand Meest haffde Pinen füllde hand Att der foer Nogidt Leffuendis i hans Side wngefar stort som en stoer Nøedt Emellem hud og Kiød, som for, Aarsagidt hanom en store Verck och Smertte, dog Naar hand dett kunde gribe och fatte med fingerne och holde dett fast udj haanden, Stildtis Pinen Nogit dog Naar det Jgien var løsßt haffde hand ingen Rou, Saa hand en femb wggers thid drogis der medt. Men Efftersom, Hanom aff den hæederlig mand, her Jens Poffuellßen guds ords betiener thill Ørschoug giæld, var medt deelt Adtschiellig Medikamentter och Thillraad att bruge ehr hand der offuer Nogit igien komen thill Rette, Effter haanden dog hand vndertiden Endnu kiender Nogidt der thill, och der aff befinde sig suagh huor forre hand, haffde hinde storlig for tengtt att hun hanom Sligt haffuer Paa førtt, och udj hans Suaghed Aarsag

Widere for Retten fremstoed Lauriz Sølffestersen MarAgger, och Proffuit att hand wngefar en femten Aar forleden, haffde sig thill forhandlit udj dene tit omrørte Maritte Biørdals Jord 18 marker fischis lej aff Anders Johansen och Peder Elend-

søn som hun ligeuall brugtte Huilke for bemelte 18 marker
 fischis lej hun befrøgtidt Att hand wilde haffue Sielff thill
 brugs Nogidt eptter at lauriz same Jorde Part Haffde Kiøbt kom
 Hans Stiffson, ved naffn Oluff Oluffsen som boede i Noerfior
 fogderj, paa en gaard Bolstad och vilde Reise hen thill hans
 stiffader och Modr udj Gier Anger Nemlig for berørte Lauriz
 Sølfesters. och paae Reysen falt hans vey frem ved Marite
 Biørdals gaard da kom hun ud och thalde medt Oluff och iblant
 Andit Sagde, Hun thill hanom at hun haffde fornumit at hans
 stiffmoder lauris MarAger quinde haffde kiøbt en Part udj hin-
 dis Jord. huor for hun bad hanom att hand vilde bede hinde
 Naar hand kom hiem thil hinde, att hun schulle vende om igien
 med det Kiøb eller schulle det Angre hinde Och som hand same
 Aften der eptter kom thill hans forældre och berette same Snack,
 da bekom same hans stiffmoder, den same natt saadan en Pinne
 udj hindis venster Ørre, Saa ingen kunde throu hinde thill
 liffuit Huilket varit Paa en threj vgers Thid Emeller tid kom
 ermelte Marite Biørdals Thieniste pige til forschrefne gaard
 MarAger. da schall igenmelte lauriz MarAger haffue Sagt thill
 hinde, Sig din madtmoder Att hun haffuer loffuit min quinde
 Ondt, och ondt ehr hinde vederfarit mender som hun icke Retter,
 och flyr der boed Paa, da schall ieg sielff thage hinde och
 lade hinde brende, Nogle dage der Effter er vidermelte Maritte
 Biørdall komen till igien Melte Lauriz MarAger, da Sagde hand
 thil hinde och thruede hinde Som offuen melt ehr, at der som
 hans quinde icke kom thil Pas igien schulle hun effter det
 løffte hun til foren haffde loffuit bemelte hans høstru faa
 Sin tilbørlig straff medt widere ord hand haffde thill hinde
 Huor Thill hun suarit att hun icke haffde gjort hans quinde

Nogidt ondt, Joke heller loffuit ondt ud Medens Johanis Biør-
dall, haffde thagidt dett aff Hagnild stocke och lagt dett Paa
din quinde, Strax der Effter bleff, offte omrørte lauris
MarAgers quinde Naffnlig, Eufemia N. thill Pasß igien

Dene tidt igien melte Maritte Rasmusdatter, Piørdal for,
Retten høyelig Alt dette forskreffne Benegtidt, och Sagde sig
iche att verre goed fore att suare saa mange och gud schulle
vide hun var frj, formeente och saa at Nogen burde hinde Nogidt
ondt offuer beuiße och offentlig lege hinde Nogen Sag thill,
Ellers burde hun icke att lide eller vndgielde Effter Nogen
bøgde Snach som kund fare i bøyden och var aff hindis Affuinds-
mend ophagen, Och der hoer opløffte hindis hender och bad gud
udj himlen schulle giøre thegen Paa hinde saa Alle kunde see
dett Paa hinde om hun var schyldig Fougden thill Spurde den
gandsche, schibredis Almue om det var Nogen, ydermere om hindis
Throldom vitterligt, Huor thill fleste, Partter suarede att
de haffde vell hørt Altid Røgttedt, om hinde och Jngen vilde
haffue Sønderlig Nogidt medt hinde for frygt schyld att bestille,
dog Maatte gud vide der om det Sandist och Retteste, Sagen, thill
videre Randsagning der wdj bleff opsætt,

Fol. 47 b. Den 7 September Thing Paa Rellingen udj Dalle schibrede, aff
dis schibredis laugrettis mend, offueruerendis Lensmanden, Oluff
Olsen MarAger lauris ibm Jffuer Hoelle, Elend Kieldstad Gunder
linge Pedr ytterdalle Peder Endredtsen hellesyltt. Thormo Hou-
gen. Oluff Elendsen thag fiør och Thøerre nielme med hans Ring-
stad och Sæbiørn Paa hellestad, medt Jettmund Oluffsen Paa lien

" 48. Effterschreffne Sager var indsteffnit Saa som den troldoms Sag

- 2 -

Anlangendis Maritte Biørdall som Paa førige Thing, udj Dalle schibrede paa Stadim holtis var udj rette forhørtt den 8 Julj Nest forschinet huor forschⁿ Maritte Biørdall da bleff thillagt att kunde omgaaß medt Throldoms Konster, som paa det 39 - 40 och 41 blad vitløffteligere findis forklarit. - huor fore hun siden fengselig haffuer verit ^{an}holden, hoes lenzmanden Oluff MarAgger, forschreffne Lenzmandt hans thiener ved naffn Peder Pedersen. Endnu wider Proffuit att efftersom Hand stoed en Aften Seenest udj hans hosbunds hælade, och Oluff Korsbrek och lauriz Pedersen husmand Paa frøssø stoed hoes hanom, huilke der schulle holde Vagtt offuer hinde den Natt da hørde de, att der kom igienom same løde, som de stoed - lige som thou schoede hester, och Ringlet medt Jtt Begsell och foer hen igienom, gaarden som hun sadt. da gich hand strags hen till forschreff^{ne} Marite Biørdal som hun Sad fengslet, och Spurde hinde huad der saa lod saa om hun wilde Nogit, huor till hun suarit det var haand Kloffueren hun haffde Paa henderne, tij hun offte maatte snou och vende denom Aff och thill efftersom de gnaffuit hinde huden aff henderne., och bad hand schulle giffue hinde Nogidt mad Anders Stadimb Niels och Mogens Par saauell som flerre thing Almuen fore gaff att der som, hun nu schulle slipe och icke lide sin straff da kunde der ingen Erlig folch boe i bøyden for hinde for bemelte Marite Rasmusdatter Biørdall thill Vedermeelle endnu bleff indført och Suarit, att der Nogen medt Ald rette bør att entten beuße hinde Nogenødt Ondt offuer som hun Entten haffde loffuit eller giort Nogen, førind hun Nogidt kunde lide, eller vndgielde, men dersom hun dog maatte till stedis Effter slig forberørtt Leylighed thilltalle, Och giensuar, och Efftersom igienmelte Maritte Ras-

musdatter Biørdall nu thuende gange, haffuer verit i Rette och
 Adtschillig Poster, och Alle onde, er beschylt fore, och ilige
 maader for en femten Eller Sexten Aar for leden, for slig Sag
 beschylt, icke Alleniste beschylt men End och saa till Thin-
 get bragtt och da Aff den tid Soeren schriffueren, och Laug-
 rettis mend forlagt Att saa fremt hun entten lod sig der effter,
 den dag entten med ord eller udj gierninge befinde hun da der
 forre adt lide med Ald billighed, dog sidan offuer hinde nu
 Adt schielligt som forne melt Er, Proffuis och tillegis som dog
 Er Thuiffuel udj, da Efftersom, den ydsche loug udj det 96
 Captt. wdtrøcklig formelder, att saa fremt Nogen mand vider
 anden att hand, hanom haffuer for giort medt Throldom och ganger
 hand ey ved som sigtedt er och den der sigtedt Alligeuell gieder
 och till moder hanom dett Paa hende Da verge sig den der sag
 giffuis med Neffnd udj Kierke Sogen baade for den der Sigtedt
 och Bischopen Huor Effter dene for om rørtte Maritte Rasmus-
datter Biørdall i dag Ehr Thill kiendt sig til Neste ting
 att lougerge, "

Fol. 56 b. "Den 9 Nouember 1663 Er Høstetinget, aff Fougden velagt Peder Pederßen holden udj Jøringfior schibrede Paa Sæbøe, och der Kong Maytt Anpartt, tinde Oste och Korn opbaaritt

Aff dis schibredis Laugrettis mend iblandt Andre offuer Werendis Saasom Knud Mortenßen Widall, Peder Knudßen Sellereit, Willick Paa Birke Oluff Aackre, Lauriz Findnes og Erich Søffre

-----

" 57. Der for uden bleff for osß udj Rette bragtt en quinde barnføed udj Noerfior Naffnlig Britte Clemidtz datter, som udj Røgte att kunde med, Throldoms Konster omgaaes, Huor forre, Fougden Thil Spurde den Thillsteedeuerende Almue om der Nogen var som Nogidt sig offuer Hiinde kunde haffue adt besuerge, de dett da nu uden Nogen schrømterj eller dølsmaall vilde thillkiende giffue , Paa dett Hindis Slemme Bedrifter, kunde Kome for liuset, och Hun kunde faa Hindis till Børlig Straff, Huor thill en Huer Samdregtelig gaff Thill Suar , att de nock haffde Hørt om Hinde, att Alle mand for hinde war befrøgttendis och icke gierne vilde giøre hinde Nogidt imod formedelst dett Sleme Ord och røgte hun haffde Paa sig for troldom Konst Ellers Proffuidt En mand wed Naffn Lauriz Hansen Widall samt Knud Morttenßen ibm, Att Efferßom, de for Nogen Aar forleden war aff dieris Ombudsmand Erlig och Welforneme mand Hening hansßen for ordnit, och medt flerre Danemænd thill neffnidt, att møde Paa en gaard Wrke, och der att kiende och dømme Emellom same Birgitte Clemidtzdatters Suoger, Thoere oluffsen, och en Anden Hans grande, som medt hanom Paa Same gaard Wrke, var boendis - Huilken aff same thuende grander som Nermerst var till att niude och beside en Part der udj som da war ledig bleffuen, och en Part aff de Andre som till lige med denom war tilneffnidt

att verre ochsaa, doms mend icke thoerde møde for dj, att de vell veste dommen gick Suogeren thore vrke imod, som Och þaa siden scheede, saa de icke medt rette kunde døme hanom den Jorde Partt Thill thou Aar i Rad der eptter miste for schreff^{ne} Lauriz Hansen Vidall - threj, Nød thill medt sin hørelße - Och Knud Morttenßen, Ochsaa faldt wdj en stoer Suag- hed der eptter, och medt stoer Werk och Pine miste Pitt Enne Øye, som en nu ehr huer mand beuist. Hindis Siell Sørgere Hæderlig och vell lærdt mand Her Peder Jensßen Aalborg gaff Hinde och Jt Ondt røgtte

En Karll wed naffn Jetmund Olsen, Birke som med flerre holt vagtt offuer om rørte Brigitte Clemidsdatter som hun sad udj Jern, hoes bonde-Lenzmanden, for bemelte Knud Morttenßen, Effter som hun Emeller Thid fick schade, lige som det var stuket medtt En Kniff nedenfor hindis Brøst, Proffuit att som hand en gang Emeller Thid var gangen vd Paa Marken aff stuen fra hinde den tihd hun fich same schade neden for sit brøst Och der Hand da kom ind igien for namb Hand Nogidt blod Paa gulffuit, da Thill Spurde hand hinde huor dett blod war kommen fra, Huor thil Hun suarit Haffuer du icke thil forne Seet blod aff it Menische, thill forne ieg Haffuer faldit mig Paa grustenen, och som hand wilde med flerre besee schaden och bleff war det var stukidt och var blodig och hand widere til Spurde hinde sagde hun att det var aff en liden Pind laae Paa Gulffuit **hun** falt offuer, och, som hand thride gang fristedt hinde Effter som det Siuntis v troligt, hindis første och Anden for giffuel- ser, Suarit Hun, att en liden steen laa for, En stoer stock som laa for hindis fødr Paa gulffuit som hun laae schulle Haffue Sprungit op och giort hinde schade, Och som Klokeren,

Medt forskⁿ Jetmund siden thilsaa schaden, fornam de begge som
 de nu tillige for Retten Testerit att hun haffde stuk sig Sielff
 heller faait schade aff en, Kniff. Och der de vider til Spur-
 de hinde om Hun Haffde Kniff hos sig Sagde hun Neye och det
 benegtidt, och der de siden Rand sagit Hoes hinde fanttis Jn-
 gen Kniff hoes hinde men vdj En thom Ambboe hun haffde hoes
 sig fanttis en thom Kniff scheede, dog Anden dagen bleff hoes
 hinde befunden en liden Kniff som hun siden haffde leffuerit
 thill En husmands quinde der Paa gaarden i foruaring, Huilket
 same Birgette Clemids datter Endnu høyelig benegtter, same hus-
 mands quinde Naffnlig Aagaatte, Jons datter var icke thilstede
 for dis och till Sagens wider opliusning Er dene Sag til Nest
 holendis Thing opsætt, och da flerre Proff som paa beraabis att
 Jndsteffne. "

- Pol. 63. "Den 5 ditto [Decembr. Ao. 1663] Endnu ydermere Thing beramit och holtt, Paa, LeckAnger med Rødue schibredis Thinglaugs Almue, Alting som Paa West holendis førige Thing steder er bleffuen for Rettedt - - - - -
 offueruerendis aff Laugrettidit Jacob simensen leckAnger, Lensmand, Erich och Oluff Paa Rødue, Lauriz ibm Knud Søffredall Rasmus, Wolnes, Peder Rasmusen Wig Anders Paa Knardal Clemidt Oluffsen ~~Jøda~~gger, Oluff Rasmusen Sandeneesß och Knud Oluffsen Paa Eckrim
 - - - - -
- " 65 b. Ydermere var for retten en quinde aff en gaard kaldis Kaarsfure frem schikedt ved Naavn Gierttrud Einersdatter som war udj mistanke att kunde om gaas medt Spøgerj fougden hinde thill thállidit, och forre gaff, att eptter som hannom war till viidendis Vorden aff Maren gundersdatter Dragsund som hun for hanom haffde berett, att en gang forleden somer, som hindis mand, Oluff Dragsund var till fischerj wdi Paa haffuidt vd roedt och hun gick och for uentte Hanom hiem om Afftenen, aff dis Aarsag vilde hun, Jcke gaee till seng, men thog sig forre att giøre Reentt udj hindis stuffue, och som Hun och Vaschidt hindis schab fandt hun udj same schab Nogidt Throld-Kone smør, som hinde Siuntis huor fore hun och strax kaste same Thye Paa Jlden saa dett, med stoer Dragen opbrende, Och siden att hun haffde aff giort och bestilt huis, hun haffde for hender, och hindis hosbund Eller mand end da icke kom Hiemb, schall hun haffue tagit En bog udj haanden Att leeße wdj, och som hun da sad, thøgtte hun att det Mørknit for Vinduerne lige uell att Soellen Allerede vaar op komen och schiende Igienom glasene, dog thøgtte forskreffⁿ Maren Gundersdatter att det var lige som der kom for same Vinduer lige som

it støke silde nød som hun kunde dog see Jgienom. och som hun da sad och udj dett same Bleff Nogidt Thung lige som hun wilde slume greff der hinde Nogidt om hindis strube och, for det første thog Nogit lemfeldig Paa och siden Nogidt sterkere, men som det thog den thredie gang da tog det saa sterk att dett, Neer haffde quald hinde, och Efftersom hun da icke kunde Snake - berettedt hun att hun thengtte ved sig sielff Jesus Huad schall dette verre, der medt slap det hinde och hun SPRang op da gick fra hinde Jt quindfolch medt en lin hue Paa hoffuidt. och same quindfolch Slog offuer sit hoffuidt, medt sin Enne haand och sagde det var Giertrud Kaarsfure dett, Huor fore opbrende du det mig thil kom, och som hun løb effter same SPøgel-øe ud, Jgiennem døren forsuandt det for hinde saa hun icke kunde Agtte huor dett kom hen, Huilke ord, som forschreffuit staar, same Maren Gundersdatter Dragsund hindis Egen mand, nu her for Retten, Testerit, Effter hans quindis ord och att hans høstru igien Meltte Maren gundersdatter vilde gaa thil hindis død der Paa att saadant udj dene quinde Nemlig Giertrud Kaarsfures ligneløse kom hinde forre och haffde saadane ord medt hinde som forbemeltte^h (ehr, ell---⁺) kunde hun Jngen Sag thillegge dene giertrud och Jngen Aff thing Almuen kunde Ey heller beschylde hinde i Nogen Maader, forbemeltte giertrud til veder-melle frem stoed, gaff Jcke Sønderlig Suar her thill Men fore bragtte att om der var komen Nogen SPøgeri for den Anden, da var det icke hinde och hun vidst icke der Aff, men der som der Nogen Haffde hinde att beschylde da kunde di nu giffue hinde Sag. och beuiøse hinde Sligt offuer, foromrørte giertrud Korsfure bleff aff Fougden thil videre hiem for loffuidt att hand dene Sags beder leilighed kunde Jmeller tid thing i gien bleff holden for fare. "

+) Bortrevet
av protokoll-
siden.

Fol. 72. "Den 28 Martj Anno 1664 schatte Thing bleff holden udj Dale schibrede och aff Kong. May^{tt} fougidt Erlig och velagt mand Pedr Pedrs. forringschabs Skatten anamit och opbaarit medt samt Andre Sagers for Rettelser aff Laugritedt offuruerendis, Knud Langelou Lensmand. Endre hellesylt Sebiørn hellestad - Hans Paa Ringstad. Jon holt. Jffuer hesegird, Rasmus liaen Knud Øye, Jffuer hoelle Peder hellesylt, Elend Kieldstad och Jffuer Ogsuig

Widere bleff for osß udj Rette stellit den quinde Maritte Rasmusdatter Biørdall som thuende gange thill forn haffuer verit udj Rette bragtt, Och da Paa hinde Adschiellege Proff och Vindis byrd om hindis Throldombs Konster och bedriffter, ehr bleffuen forhørtt Nemlig første gang Anno 1663 den 8 Julij Paa Stadimb udj Sundæfflen J forⁿ Dalle schibrede Huor da Ledings-schatt och Sage Thing bleff holden, och findis der om beschreffuen fra folio 39 och til 43 Saledis att hindis grander for Hinde var mōgit befrøgttendis Saa Jngen thoerde giøre Hinde Nogit Jmod Eller Hinde for thørne thj huem som Nogidt med hinde haffde at schiffte. da gick det denom icke aff vden schade, menß Alle gick Nogidt Jmod der for uden haffuer Same Maritte Biørdall for saadan hindis verk och Berøgttelse thill forne udj førige Fougidt Sal. Niels Knags thid verit thil thinge ført och da beschylt aff hindis grander Johanis och Peder Elendsønner Biørdall som for nogen thid forleden begge ehre hen døde, att hun haffde loffuidt denom ondt, Huilket denom strags der Eptter ehr vederfarit. Och der om att Proffue frem kom Anders Johanßen och Jffuer Pedersøn som ehr forschriff^{ne} aff døde mands Søner. Och ved bogen æd Proffuidt, att Nogidt Efter Maritt Biørdall haffde loffuidt ondt wd till dieris fader, da kortt der Efter som bemelte Johanis Biørdalls datter,

sad Paa dieris fæstzøll och Mielket en Koe, och som hun sad best och Mielket same Koe thygte Pigen lige som hun i hindis Ansigt medt it Risß saa hindis Øyen, saa bege hindis Øyen Strags, opsuold, saa hun eptter den dag Aldrig ehr bleffuen ferdig, men gaaer saa gaaett Endnu blind, Och samme Kou, som hun sad vndr och Mielket bleff same stund Stochblind saa bege hindis Øyen bleff haarde som En Steen, och hun huerken kunde lucke denom till eller op, och manden om Anden dagen maatte sla den forhoffuedit, for slig hindis bedriffth hun aff den thid soren schriffueren Nu Sal Mickell Pedersen, och Hans Medtdoms mend, bleff forrelagtt att saafremt hun Effer den thid bleff befunden eller offuerbeuist Nogidt vndt Entten att vdloffue eller att gjør Nogen schulle och burde hun da att lide och vndgielde som schyldig, med flere och adtschiellige Proff offuer dene Maritth Biørdall ehr førtt thill, Andit Thing, der Nest eptter holden den 7 Septembr: Jlige maade 1663, paa en Gaard kaldis Rellingen i forbemelt^{te} schibred - bleff holden, och da beschreffuen, som Alle er Onde, Huilket hun Alt samen her Jdag Negtter, Men Ellers bekiender hun nu her for Retten att hun ike kand benegtte, eller fra gaae, att hun Jou kand vende Vrede, medt Widere Effer slig Leilighed ehr forschⁿ Maritte Biørdall, Effer Kong. Chr: den 4 Resez 2 Bogs - 28 Captt. 2 Vers til kiendt att straffis Paa liffruit. Miste sit hoffuidt, och Kropen siden att kastis paa En Jld, "